

**DIVIZNA
LIBEREC**

SEV DIVIZNA LIBEREC

Výroční zpráva

2024

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2024

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

v době, kdy píše tyto řádky, je již leden 2025 a já se snažím shrnout dění naší organizace za minulý rok. U té příležitosti hledám různé zdroje, prameny, ze kterých zjišťuji faktická data, přesná čísla, připomenu si, co se kdy a proč dělo a podobně. Jedním ze zdrojů dat a informací jsou výstupy z našeho strategického plánování. Musím konstatovat, že se nám z valné většiny povedlo splnit vše, co jsme si naplánovali. Kromě aktivit, které mají u nás již mnoholetou tradici (vzdělávání pedagogů, ekologické výukové programy, dlouhodobé školní projekty), jsme byli úspěšní i v nově nastartovaných aktivitách, jež považujeme pro realizaci environmentální výchovy za důležité. Tady mi dovoluji jen malý výčet:

Pokračovali jsme v tvorbě nových a realizaci již vzniklých dlouhodobých programů pro školy, kdy pracujeme na jedno téma s třídním kolektivem a jejich pedagogem v průběhu celého roku. Podařilo se připravit a odučit předmět Environmentální výchova na Technické univerzitě Liberec a začít tak novou kapitolu v historii SEV DIVIZNA Liberec, a tou je vysokoškolská výuka. Začali jsme používat sociální sítě a propagovat naši činnost i jinými způsoby než doposud.

Byli jsme aktivní i v celospolečenských tématech. Postupně jsme se zapojili do připomínkování revize RVP, snažili jsme se téma klimatického vzdělávání promítnout do naší činnosti a podobně.

Naší snahou je poskytovat pedagogům a dalším zájemcům co nejkvalitnější služby v oblasti environmentální výchovy a poskytovat v tomto oboru podporu všem, kdo o to projeví zájem. Do jaké míry se nám to daří, nechám na posouzení Vám.

Děkujeme, že i v roce 2024 jste k nám chodili a využívali naše služby, vážíme si toho.

Za celý tým SEV DIVIZNA Liberec

Aleš Kočí

Kdo jsme?

SEV DIVIZNA Liberec je denní specializované pracoviště na podporu a realizaci EVVO (environmentální výchovy, vzdělání a osvěty) a v této oblasti poskytuje následující služby:

1. realizuje ekologické výukové programy pro děti z mateřských škol, žáky základních škol a studenty středních škol
  - používá interaktivní formy a metody
  - preferuje kontakt s přírodou a výchovu prožitkem
  - reaguje na aktuální témata
  - pomáhá školám v realizaci průřezového tématu RVP - environmentální výchova
  - výukové programy vedou zkušení a odborně zdatní lektori
2. pořádá odborné semináře, exkurze či dílny pro studenty pedagogických fakult, pedagogické pracovníky, vedoucí dětských kroužků a oddílů, širokou veřejnost atp.
3. realizuje vysokoškolskou výuku environmentální výchovy na Technické univerzitě Liberec
4. realizuje výukové aktivity v areálu ZOO Liberec (výukové programy, komentované prohlídky, quest, hry, ...)
5. realizuje osvětové akce pro širokou veřejnost
6. zajišťuje metodickou pomoc koordinátorům EVVO na školách, metodickou pomoc pro zpracovávání ŠVP
7. zpřístupňuje knihovnu publikací k ekologické výchově a půjčuje netradiční výukové pomůcky
8. komunikuje s ostatními organizacemi realizujícími EVVO v regionu i po celé republice
9. spolupracuje s ostatními zoologickými zahradami v oblasti vzdělávacích aktivit (metodika, inspirace, profesní růst...)
10. koordinuje síť škol v Libereckém kraji se zájmem o ekologickou výchovu (M.R.K.E.V., Ekoškola, ŠUŽ)

Poslání SEV DIVIZNA Liberec

SEV DIVIZNA Liberec svými aktivitami prostřednictvím environmentální výchovy podporuje a rozvíjí zodpovědnější chování a úctu lidí ke všemu živému i neživému, tradicím, přírodě, krajině i planetě.

Jaké je naše pojetí environmentální výchovy?

Environmentální výchova vede ke kladnému vztahu k přírodě, k respektování přírodní a kulturní pestrosti a posiluje sounáležitost s celkem. Člověk chápe důsledky svého chování, přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí a jedná dle zásad uvědomělé skromnosti.

Pro školní kolektivy

• Ekologické výukové programy a jiné výukové aktivity

SEV DIVIZNA Liberec nabízí mateřským, základním a středním školám širokou nabídku ekologických výukových programů a výukové aktivity v areálu Zoo Liberec. Naše programy se odehrávají nejen v učebně a na zahradě DIVIZNY, ale využíváme i blízký les, zoologickou zahradu nebo při exkurzích i vzdálenější Vesec či Jizerské hory.

Ekologické výukové programy a výukové aktivity mají podobu dvou až tříhodinových bloků či půldenních exkurzí, dotýkají se průřezového tématu Environmentální výchova (v některých případech Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, popřípadě Osobnostní a sociální výchova) a reagují tak na platné RVP.

Pro bližší poznání rozmanitosti druhů jsme v roce 2024 nově nabídli výukový program v zoo *Moje potrava je pro mne výhodou* určený pro 7. - 8. ročník základních škol. Je zaměřen na potravní specializace a přizpůsobení vybraných druhů zvířat.

Celkem proběhlo 349 výukových programů, kterých se zúčastnilo 6285 dětí, a bylo odučeno 923 hodin. Klademe důraz na kontakt dětí s přírodou a podporujeme učení venku, proto 65 % programů proběhlo v terénu, u jiných proběhla v terénu alespoň jejich část.

Stejně jako v minulých letech i letos využili služeb našeho střediska studenti z Pedagogické fakulty Technické univerzity Liberec. Nabídli jsme jim ukázky našich programů jako inspiraci pro jejich další práci.

	MŠ	ZŠ	SŠ	VŠ
Počet programů	27	298	22	2
Počet účastníků	476	5327	447	35

• Celoroční ekologické výukové programy pro ZŠ

V roce 2024 jsme nabízeli 4 druhy celoročních programů. V červnu 2024 je úspěšně zakončilo 11 tříd, na podzim 2024 se na nový školní rok přihlásilo 13 tříd. Od podzimu přibyl do naší nabídky nový program *Místo, kde žiju* pro 4. – 5. tř. ZŠ.

Pro pedagogické pracovníky, studenty pedagogické fakulty a další zájemce

V roce 2024 uspořádala SEV DIVIZNA Liberec celkem 13 vzdělávacích akcí pro pedagogické pracovníky, studenty pedagogických fakult, pracovníky školských zařízení a středisek ekologické výchovy, vedoucí zájmových kroužků i další zájemce z řad veřejnosti. Zorganizovali jsme 2 exkurze, 6 odborných seminářů, 1 tvořivou dílnu, 2 workshopy, 1 setkání škol a 1 setkání pedagogů.

Realizované akce absolvovalo celkem 246 účastníků, z toho 139 pedagogů.

• Environmentální výchova – Nové cesty

V říjnu proběhlo tradiční třídní setkání v Sedmihorkách, kde mohli pedagogové načerpat inspiraci do výuky i sdílet své zkušenosti. Jedním z letošních témat bylo naplňování očekávaných výstupů nově vznikajícího RVP. V programu se objevila např. badatelská výuka, ukázky vzdělávacích aktivit z různých středisek environmentální výchovy Libereckého kraje a novinky ze SEV DIVIZNA Liberec. Akci navštívilo celkem 46 účastníků.

• **Celostátní program M.R.K.E.V.** (Malý rádce kvalitní ekologické výchovy)

V rámci programu M.R.K.E.V., který na celonárodní úrovni finančně podporuje Ministerstvo životního prostředí, funguje síť škol s hlubším zájmem o rozšíření svých aktivit v environmentální výchově. V Libereckém kraji tento program koordinuje SEV DIVIZNA Liberec a v současné době je do něj zapojeno 650 škol z celé České republiky, z toho 61 škol je z Libereckého kraje.

Zapojené školy mají možnost využít cenné služby, např. pravidelnou rozesílkou časopisu pro ekogramotnost Bedrník, zasílání informací a materiálů o environmentální výchově, trvalý přístup do elektronického archivu Bedrníku či aktuální publikace a pomůcky. Školy jsou informovány nejen o akcích v regionu zaměřených na ekologii, ale i o možnostech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a financování rozvoje ekologické výchovy.

• **Specializační studium pro školní koordinátory EVVO**

V roce 2024 jsme zahájili nový ročník akreditovaného Specializačního studia pro školní koordinátory environmentální výchovy, které si klade za cíl rozšířit znalosti a dovednosti pedagogů v oblasti ekologické výchovy a posílit jejich schopnosti koordinovat environmentální aktivity na školách. Do tohoto ročníku se zapojilo 13 účastníků z různých regionů České republiky.

Studium odstartovalo intenzivním pětidenním blokem ve dnech 7.–11. září na středisku SEVER v Horním Maršově. Účastníci získali nejen teoretické základy environmentální výchovy, ale také se zapojili do praktických aktivit, včetně terénních programů, diskusí a workshopů zaměřených především na Místně zakotvené učení.

Druhý kurz proběhl od 31. října do 2. listopadu v Oucmanicích, kde se účastníci věnovali hlubšímu porozumění klimatické změně a jejímu začlenění do školní výuky.

Specializační studium, které zahrnuje celkem 250 hodin výuky (6 tematických prezenčních bloků a 3 online semináře), pokračuje i v roce 2025.

Kromě dalšího rozvoje kompetencí v environmentální výchově účastníci připravují závěrečné práce, které reflektují jejich zkušenosti a aplikaci získaných dovedností v praxi. Studium se těší pozitivnímu ohlasu díky kombinaci odborného vedení, praktického zaměření a inspirativní atmosféry, kterou společně vytváří partnerský lektorský tým ze středisek ekologické výchovy DIVIZNA, SEVER a PALETA.

Vysokoškolská výuka

SEV DIVIZNA Liberec společně s příspěvkovou organizací STŘEVLIK připravila a zrealizovala výuku nového povinně volitelného předmětu *Environmentální výuka na ZŠ a SŠ* na Fakultě přírodovědně – humanitní a pedagogické Technické univerzity v Liberci. Předmět je zařazen v bakalářském stupni *Učitelství přírodopisu pro druhý stupeň ZŠ* a v programu *Ochrana přírody a životního prostředí*.

Hlavním cílem předmětu je zvýšit kvalitu připravenosti budoucích pedagogů v oblasti environmentální výchovy. Věříme, že zavedení tohoto nového předmětu povede k lepšímu pochopení EVVO nejen budoucími učiteli přírodopisu, ale i pracovníky v ochraně přírody, a tím zabezpečí dostatečně kvalifikované odborníky, kteří se mohou potenciálně stát koordinátory EVVO na základních školách nebo osvětovými pracovníky chráněných území či národních parků.

Předmět proběhl v rozsahu 4 hodin týdně v letním semestru (14 bloků).

Co je náplní předmětu? Především představení environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty jako komplexní, legislativně zakotvené součásti vzdělávacího procesu na základních a středních školách. V rámci předmětu se studenti seznámí s legislativními a kurikulárními dokumenty a specifiky školského systému, veřejné správy, samosprávy i ekocenter. V praktické části předmětu studenti na konkrétních případech pochopí principy a metody vhodné pro environmentální výchovu. Zhlédnou a analyzují krátkodobé a dlouhodobé výukové programy (například Škola pro udržitelný život, Ekoškola, Pochybné suvenýry, Zvířata v ohrožení, Zelený ostrov, Velikonoční ostrov, 7 barev duhy, Les ve škole, Studánky víly Rozárky, Hurvínkovy cesty do přírody, Čtyři království apod.). Na příkladech ekoškol porozumí důležitosti šetrného provozu, principu Fair-trade, významu ekologické stopy a dalších činností šetrných k životnímu prostředí. Studenti si prakticky vyzkouší specifika různých věkových skupin při zadání tvorby učebního celku a na příkladech z praxe si osvojí pestré metody, jak EVVO provádět na ZŠ a SŠ. Dále se dozvědí, jak mohou školy a pedagogové využívat služby v oblasti EVVO poskytované různými organizacemi (například odborné instituce typu zoo, ekocentra,...).

Ekoškola

Mezinárodní program EKOŠKOLA spojuje na škole environmentální výchovu s praktickými kroky vedoucími k ekologizaci jejího provozu. Možnost zapojení do programu je tradiční součástí nabídky SEV DIVIZNA Liberec školám. Při jeho naplňování úzce spolupracujeme s celorepublikovým koordinátorem, vzdělávacím centrem TEREZA v Praze.

Naše středisko tento program v Libereckém kraji koordinuje již osmnáctým rokem. V roce 2024 bylo do projektu zapojeno celkem devět škol. V únoru ZŠ Dubá obhájila certifikát Zelené cesty. V září proběhlo setkání škol zapojených v programu, tentokrát v ZŠ Plavy.

Program EKOŠKOLA je nabízen i mateřským školám. Pomáhá dětem, učitelům a rodičům udělat ze školky příjemnější, demokratičtější a přírodě bližší místo k životu. V Libereckém kraji byly zapojeny dvě mateřské školy.

Program Škola pro udržitelný život

Škola pro udržitelný život (ŠUŽ) je program, který pomáhá školám přispívat ke zlepšování životního prostředí a kvality života ve svém okolí. Žáci zapojených škol spolu s dalšími partnery z obce přemýšlí o tom, co mohou udělat pro rozvoj své obce nebo okolí školy. Postupně pak realizují navržené změny, čímž podporují udržitelný rozvoj místa a učí se důležitým dovednostem pro život. Zaměřujeme se na téma klimatické změny a udržitelného života v obci.

Program Škola pro udržitelný život je vyhlášený střediskem ekologické výchovy SEVER Horní Maršov, v Libereckém kraji ho koordinuje SEV DIVIZNA Liberec. Nabízíme školám metodickou a konzultační pomoc, metodické materiály a další vzdělávání pedagogů. O aktuálním dění jsou zapojené školy informovány prostřednictvím newsletteru a pravidelné e-mailové rozesílky.

Celoroční program v roce 2024 úspěšně zakončila ZŠ Stráž nad Nisou. Žáci 6. třídy se zaměřili na problém klimatické změny a podnikli kroky ke zvýšení biodiverzity ve vybraných parcích. Zasadili motýlí keře, rozmístili škvorovníky, ježkovník, ptačí budku a hmyzí domek, zasedli motýlí loučky a připravili obsah infotabule pro návštěvníky parku. Letos si tato třída ze ZŠ Stráž nad Nisou vybrala udržitelnou ŠUŽ. V září do udržitelné ŠUŽ vstoupily také 2 třídy ze ZŠ Vysoké nad Jizerou a do klimatické ŠUŽ ZŠ Aloisina Výšina v Liberci.

Vzdělávací akce pro partnery

Při vzdělávání pedagogů a dalších zájemců spolupracujeme s našimi partnery, kteří zvou naše lektory do škol, školských zařízení, ekocenter, na konference a další akce zaměřené na vzdělávání.

V roce 2024 jsme byli pozváni na 4 vzdělávací akce, a to do Říčan na konferenci Tvořivá hra, kde jsme prezentovali metodiku Ptačí rok a určovací klíče, do Brna na krajskou konferenci Konvička s projektem Živly kolem nás badatelsky a tvořivě, do Českých Budějovic se seminářem Ptačí rok a na závěr roku jsme prezentovali naši novinku Detektivem v zoo při setkání zoopedagogů ve Vlašimi.

Pro zaměstnance

Příměstský tábor

Jako každý rok, i tentokrát jsme pořádali týdenní příměstský tábor pro děti a vnoučata zaměstnanců zoo. Jeho letošním tématem byla sklářská historie Jizerských a Lužických hor. Naše cesty tedy letos vedly do soudobých sklářských dílen, na místa skláren dávno zaniklých, do míst, kde se chudí skláři bouřili proti zavádění strojů, i tam, kde korálky přinášely našemu kraji nebývalou prosperitu. Celkem se tábora zúčastnilo 12 dětí. Tábor proběhl hladce a uzavřel svůj běh společnou vernisáží pro rodiče, na které bylo možné vidět unikátní artefakty z celého týdne.

Pro veřejnost

Den Země a Den zvířat

Lektoři SEV DIVIZNA Liberec se, jako každoročně, aktivně zapojili v areálu zoo do dubnových oslav Dne Země spojených s oficiálním odstartováním kampaně „30 dnů pro Zemi“ (té se letos zúčastnilo odhadem na 600 účastníků). Naše stanoviště bylo inspirováno kampaní EAZA Vietnamazing upozorňující na problémy přírody ve Vietnamu. V několika aktivitách pro veřejnost jsme tedy představili zejména jeden z vlajkových druhů vietnamské přírody - gibona bělolícího, kterého dlouhodobě chováme v naší zoo.

V říjnu jsme pak, na tradičních oslavách Dne zvířat, které jsou spjaté se svátkem svatého Františka z Assisi – ochráncem a patronem všech zvířat, pokračovali v tématu Vietnamazing (kampaň je rozprostřená do let 2024 - 2025).

Odborní lektoři SEV DIVIZNA Liberec také pomohli zajistit na obou akcích pro zájemce z řad návštěvníků speciální komentované prohlídky zoologické zahrady.

Detektivem v zoo

Ke 120. výročí založení liberecké zoologické zahrady jsme pro návštěvníky připravili samoobslužnou detektivní pátrací hru, která umožňuje zažít trochu jinou prohlídku Zoo Liberec. Účastníci se vydávají na cestu a na jednotlivých zastaveních za pomoci svého důvtipu a s využitím několika pomůcek řeší záhadu, kterou se dozví z úvodního dopisu.

Hra je rozdělena na 2 kategorie obtížnosti dle věku (žáky prvního a druhého stupně základních škol). Všechny potřebné pomůcky lze zakoupit jako sadu na pokladně zoo. Odtud také cesta začíná. Hru nabízíme i školám, které chtějí navštívit libereckou zoologickou zahradu bez účasti lektora.

Finanční zpráva za rok 2024

Celkové neinvestiční výdaje/náklady	5 997 742,07 Kč
Příjmy/výnosy z vlastní činnosti	601 528,12 Kč
Dotace, příspěvky, dary	5 431 198,46 Kč
Příjmy/ výnosy	6 032 726,58 Kč

Některé naše činnosti jsou finančně podporovány:

Libereckým krajem
Státním fondem životního prostředí ČR
Ministerstvem životního prostředí ČR
Evropskou unií

Personální zajištění

Březinová Pavlína
Činčerová Helena
Hájková Eliška
Havle Leoš
Hudcová Alice
Kočí Aleš
Nováková Miroslava
Plachá Petra
Poláková Šárka od 1. 9. 2024
Remišová Kateřina do 31. 3. 2024
Řepík Michal
Šíp Ondřej

Poděkování patří všem, kteří se podíleli na realizaci našich akcí. Zvláště děkujeme kolegům a dobrovolníkům ze Zoo Liberec za všestrannou pomoc a podporu.

SEV DIVIZNA Liberec

Středisko ekologické výchovy při Zoo Liberec DIVIZNA
Javorová 33
Liberec 1, 460 01

Telefony:
487 377 146 nebo 482 712 982

<https://divizna.zooliberec.cz/>

Najdete nás i na Instagramu a Facebooku:
<https://www.instagram.com/sevdivizna/>
<https://www.facebook.com/diviznaliberec>

Foto: archiv SEV DIVIZNA Liberec

PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
LIBERECKÉHO KRAJE